

MERINO
TIGAR
SLAVIMIR
FUTRO
100
PLAKATA
100
PRIČA
100
DANA

Copyright © 2025 Slavimir Futro
Copyright © 2025 ovog izdanja, LAGUNA

Slavimir Futro

MERINO TIGAR

100 Plakata / 100 Priča / 100 Dana

Za izdavača

Dejan Papić

Urednik

Ivana Misirlić

Lektura i korektura

Vesna Jevremović

Slog i prelom

Predrag Bujić

Tiraž

1000

Beograd, 2025.

Štampa i povez

Rotografika, Subotica

Izdavač

Laguna, Beograd

Kralja Petra 45/VI

Telefon: 011/3341711

www.laguna.rs

email: info@laguna.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

766.071.1:929 Стојановић С.

766(497.11)"19/20"

821.163.41-32

СТОЈАНОВИЋ, Славимир, 1969-

Merino tigar : 100 plakata, 100 priča, 100 dana / Slavimir Futro. -
Beograd : Laguna, 2025 (Subotica : Rotografika). - 208 str. : ilustr. ; 24 cm

Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-521-5660-3

а) Стојановић, Славимир (1969-) -- Графички дизајн б) Графички
дизајн -- Србија -- 20в-21в

COBISS.SR-ID 163801353

Primerak broj:

Datum:

Potpis autora:

Pečat:

Juče, 31. decembra 2024. godine, priveo sam kraju pisanje ove knjige koja je nastala kao lični svetionik u periodu totalnog pomračenja. Ja sam u realnom životu grafički dizajner sa, do danas, tačno 40 godina radnog iskustva. Svoj prvi plaćeni plakat za Palilulsku olimpijadu kulture napravio sam sa 16 godina, u januaru 1985, kada su mi roditelji otvorili tekući račun, i od tada, evo, živim isključivo od dizajna.

U početku sam se više bavio ilustracijom i karikaturom, sledeći primere svojih idola, uzora i mentora, Mirka Ilića, Duška Petričića i Jugoslava Vlahovića, koji su bili i još uvek su u stanju da jednom ilustracijom napišu čitavu knjigu. U to vreme, krajem 80-ih, odvijala se tehnološka revolucija prelaska na kompjuterske programe, koji su drastično ubrzali i olakšali mukotrpní manuelni rad u grafičkom dizajnu, gde sam i ja pronašao svoje mesto, decenijama pokušavajući da kažem što više sa što manje vizuelnih elemenata. Imao sam sreće da u tom poslu napravim nekoliko hiljada projekata koji su akumulirali toliki broj nerealizovanih skica da su se one s vremenom lagano prelile u autorski kanal koji je dobio i svoje ime. *Futro* je amalgam reči *Future* i *Retro* i trebalo bi da predstavlja život između prošlosti i budućnosti, život u sadašnjem trenutku. Drugim rečima – *Futro* je sada. U početku, *Futro* se razvijao kao platforma za kreativna istraživanja i eksperimente koji su van standardnih komercijalnih okvira i uz pomoć kojih sam mogao da osvestim neke sopstvene dileme i stavove o sebi i svetu koji me okružuje. Najlakši medij za ovu vrstu izražavanja za mene je bio plakat. Počelo ja sa *Futro Fanzinima* koje sam radio zajedno sa beogradskim konceptualnim umetnikom Ivanom Ilićem, u Ljubljani 2003. godine. *Fanzin* je izlazio godinu dana, jednom mesečno, bio je štampan u obliku sklopljenog dvostranog plakata B2 formata koji sam slao na 700 adresa širom sveta. Neki od tih plakata otvorili su prostor za razmišljanje o aplikaciji istih grafičkih ideja za odevne i upotrebne predmete, pa sam 2012. godine otvorio prvu *Futro* radnjicu u centru

Beograda, u legendarnom Čumićevom sokačetu. U međuvremenu, *Futro* brend je narastao na tri butika i internet prodavnicu sa 14 zaposlenih. Moj studio za kreativne komunikacije *Futro Design* takođe je narastao na 14 zaposlenih, i ja sam se u jednom trenutku 2023. godine našao u ulozi gazde, menadžera, dizajnera, pisca, ilustratora, kreativnog direktora, vlasnika firme sa skoro 30 zaposlenih, kao i u ulozi profesora na Fakultetu primenjenih umetnosti sa preko 120 svojih studenata. Pored toga, ja sam i Oljin muž i Nađin tata. Logično je bilo očekivati da će taj začarani čvor pritiska kad-tad morati da počne da se razvezuje. Krenulo je davanjem otkaza na fakultetu posle pet godina posvećenog akademskog rada, i smanjivanjem broja zaposlenih u mom studiju zbog nedostatka kontrole nad izlaznim kvalitetom projekata na kojima smo radili. Iz tog razloga je početak 2024. godine delovao kao veliko olakšanje i povratak kvalitetu. Međutim, moj otac Momčilo se teško razboleo i lagano nas napuštao sve do kraja juna, kada se pridružio mojoj mami Ljiljani koja je nas je napustila prerano, još 2008. godine, neposredno pred rođenje naše Nađe. Celo leto 2024. bilo je obavijeno tugom. *Futro* brend se takođe snažno zaljuljao iz ko zna kojih tržišnih i kulturoloških razloga. Promet je bio očajan i doneo sam odluku da ga konačno ugasim. Moj akademski život nastavio sam sopstvenim *Futro* master-klas kursovima koji su u sezoni 2023–24 pomogli u edukaciji više od 120 ljudi. Kada je došla nova sezona, i pored izuzetno intenzivne kampanje i sjajnog početnog odziva, u septembru 2024. prijavilo se samo dvoje ljudi za ukupno 36 otvorenih mesta. Istovremeno, novi poslovi skoro uopšte nisu pristizali u dizajn studio. Izgledalo je kao da se taj realni život urotio protiv mene. Instinktivno sam osetio da je jedini način da preguram ovaj period da se nekako, bar na sat vremena u toku dana, uklonim od pritiska svakodnevice, osećanja neuspeha, dugova, obaveza i potmule tuge koja se valjala u pozadini svega. Tada sam izračunao da ukoliko brojim unazad od 31. decembra, 100 dana pada tačno u

ponedeljak 23. septembra. Skupio sam na gomilu 100 *Futro* plakata, rasporedio ih po nekom likovnom osećaju na desne strane *InDesign* fajla i tačno u 18.55 počeo da pišem prvu priču na levoj, praznoj strani istog fajla. Plakat sa desne strane poslužio je kao inspiracija, kao neka vrsta vizuelnog predloška za priču. Dakle, za razliku od uobičajenog postupka, gde se vizuelno ilustruje prethodno napisana priča radi postizanja što jačeg umetničkog efekta, u ovom slučaju priča služi kao ilustracija plakata na desnoj strani. U ovaj proces sam zaronio tog ponedeljka i na dah izronio juče, u utorak 31. decembra. Za to vreme, u realnom životu, stvari su same od sebe počele da se slažu svaka na svoje mesto. Napravio sam vizuelni identitet 60. Oktobarskog salona, dobio sam Nagradu za najlepšu knjigu na Sajmu knjiga u Beogradu, kao i Glavnu nagradu Bijenala pozorišnog plakata u Varaždinu. Na daske Malog pozorišta *Duško Radović* postavljena je predstava napravljena od mojih knjiga za decu iz serijala *Avanture Singi Lumbe*, a moj autobiografski roman *Devet* doživeo je svoje novo, deseto izdanje. Pojavili su se partneri koji su pomogli da *Futro* brend ne potone. Održao sam na desetine predavanja i jednodnevnih master-klas kurseva i napravio isto toliko novih vizuelnih identiteta. Posle tragedije u Novom Sadu, studenti su ustali i dali nam nadu u bolje sutra. Sve se to događalo dok sam ja ronio na dnevnoj bazi, ilustrujući sopstvene plakate kratkim pričama, od kojih mi nijedna nije uzela više od sat vremena. Na kraju se ispostavilo da su sve priče, baš kao i svi plakati, poreklom iz jednog istog obrasca ličnosti koji je morao da dobije svoje ime i prezime. Merino Tigar je naizgled mitsko biće, ali ga možemo lako naći u savremenoj svakodnevici letimičnim pogledom u ogledalo. To je po vertikali podeljena ličnost, poslušna i plodonosna merino ovca, deo globalnog konzumerističkog stada, i opasni bengalski tigar, spreman da učini sve da bi preživeo. To sam, u stvari, ja, Merino Tigar lično. Ali i mnogi od vas. Ako se ne pronađete ni u jednoj od ovih 100 priča, svaka vam čast, vi treba da vladate planetom, a ne mi.

Kažu da je svako sam. Neko se tako rodi, neko uvek bude sam čak i u društvu, a neko na kraju ostane sam. Ja, recimo, volim da šetam sam. U stanju sam da, kad spustim glavu i pustim da me noge nose, napravim i po pedeset kilometara dnevno. Za to vreme ja živim u svojim mislima sa kojima sam oduvek u prijateljskim odnosima. U poslednje vreme misli su počele da se gomilaju i sve mi je teže da hodam spuštene glave. Kao da me teraju da idem i gledam u nebo, a ja, znate, šetam uglavnom pored reke. Ako budem zverao gore, tražeći ko zna kakve sve odgovore na milion i dvesta hiljada pitanja koja mi se roje u glavi, svi su izgledi da ću završiti u vodi. Nije to neki problem, iskusan sam ja plivač, ali posle treba da tako mokaer stignem do kuće, napolju je hladno, virusi na sve strane. Jednom sam tako upao u reku, pa me niko živ na šetalištu nije ni pogledao. Nisam ni ja nikoga gledao, do tog trenutka. Ali dobro, sâm sam upao, sâm sam i izronio. Od tada sam počeo da gledam sve oko sebe. Gledao sam ljude pravo u oči. Mogu vam reći da me je to strašno zabavljalo. Opšte je poznato da ima svakakvog sveta na šetalištu, međutim, kada sam ja u pitanju, njihove reakcije su bile istovetne. U početku sam hodao široko nasmejan, klimao sam glavom kad god nekog sretnem i osećao sam se kao da sam otkrio potpuno novi svet, novi život, novog sebe. Baš mi je bilo dobro. Ono što je bilo malkice čudno, jeste što bi se ljudi sa kojima bih ukrstio pogled momentalno mrštili i ubrzavali korak bežeći u stranu. To je trajalo mesecima, sve dok me jedna namrštena devojčica nije gađala svojom lutkom, psujući me kao patuljasti kočijaš. Tada sam se ja namrštio, a svi oko mene su počeli da se smeju, neki jedva primetno, neki grohotom, ali svi do jednog su mi se cerili u lice. Kad se smejem oni se mršte, kad se mrštim oni se smeju. Tada sam odlučio da ponovo spustim glavu, ali mi to sad misli nisu dozvolile. Ako vidite nekoga da hoda šetalištem uz reku i naizmenično se ceri i mršti, to sam ja, hodam dalje kroz život na sopstveni pogon.

**What is
it now?**

**I am leaving.
This will
never work.**

Bilo nas je trojica. On je imao najveću glavu i nije mogao da živi bez takmičenja. Počelo je sa klikerima u osnovnoj školi. Uvek je donosio nove-novcate, uglancane i bistre klikere sa percima svih boja u sredini, a mi smo omađijani zurili u ta mala remek-dela. Naši su klikeri bili mutni i hrapavi, kao da su život proveli u mulju na dnu reke. Teren je bio oivičen kvadratni metar utabane zemlje u školskom dvorištu, sa izdubljenom rupom u sredini, gde bi se naši braonkasti klikeri gotovo stapali s podlogom. Uvek nas je pobeđivao. Bio je vešt, a i znao je sva pravila. Jednog dana, doneo je mermerac, kliker napravljen od plemenitog kamena iz Italije koji je izgledao kao mali polirani Jupiter. Uzeo ga je u ruku, znalački namestio između palca i kažiprsta i naciljao u pravcu naših jadnika koji su jedan do drugog stajali kao na streljanju nadomak rupe. Od palca je napravio katapult i svom silinom lansirao mermerni projektil ka našim mučenicima. Čuo se zvuk supersoničnog paranja vazduha i oba naša krta klikera od mutnog stakla bila su raspolučena tim preciznim pogotkom. Nakezio se, ali samo na trenutak. Kada se sagnuo da pogleda, video je da su naši razbijeni klikeri otkrili svoja šarena perca jarkih boja. On je u neverici čučnuo, uzeo najbližu polutku, zaškiljio na jedno i kao pod mikroskopom pogledao drugim okom, a onda je odjednom kriknuo, bacio polutku klikera na zemlju i vrišteći unezvereno otrčao kući. Nas dvojica smo se pogledali, čučnuli i uzeli svako po jednu polutku. Oči su nam porasle kao da će ispasti. Perca su pulsirala kao mala srca.

0

.....

00

00

1

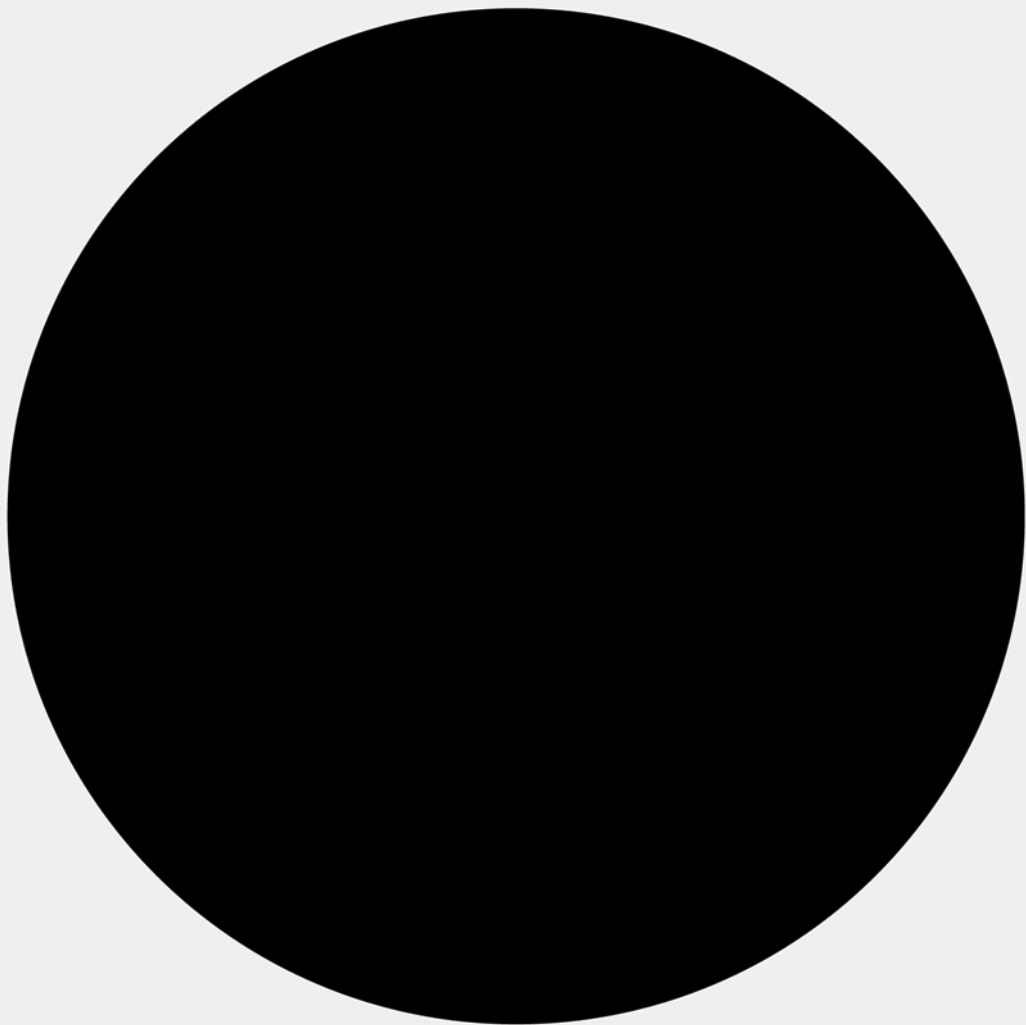
Oko mene svi plaču, pa sam počeo i ja. Vrlo brzo sam osetio da imam poseban talenat i takoreći preko noći zavoleo sam ovaj sport, koji iz godine u godinu postaje sve masovniji. U početku sam se takmičio u klasičnim disciplinama, ali kako sam s vremenom postajao sve tužniji i tužniji shvatio sam da, za razliku od drugih, kojima se suze slivaju pod uticajem gravitacije, ja sam u stanju da plačem horizontalno. U zavisnosti od toga koliko se rastužim, mogu da dobacim i preko tri metra. Sa pravilnim treningom, redovnom hidratacijom i izazivanjem događaja koji generišu duboku tugu, u narednom periodu sam siguran da ću tu granicu premašiti duplo. Kada moje suze za nekoliko godina budu letele preko deset metara udalj, biću spreman da se takmičim u disciplini gađanja pokretnih meta. Za to je potrebna velika tuga, splet nesrećnih događaja i budistički fokus. Ako uspem da dotaknem najdublji čemer, moći ću suzom da ubijem. To nije nešto čemu se nadam, ali s obzirom na predispozicije, prirodni talenat i čeličnu volju moguće je da ću, pre nego što se to desi, dobiti sudsku zabranu da budem tužan preko zakonom utvrđene granice. Onda ću morati da se posvetim daleko običnijim stvarima gde bih mogao da upotrebim svoj talenat. Recimo, neću morati da punim kadu. Samo sednem u nju i dobro se isplačem. Ponekad ću staviti penu za kupanje iako su balončići u tom slučaju baš sitni. Mnogi kažu da se moja budućnost krije u kontrolisanju suznog mlaza. Mogao bih, kažu, da pustim suze da liju iz oba oka kao dva vodopada, poput Nijagare i Viktorije, i da postanem prva hodajuća elektrana koja bi mogla strujom da napaja sušne države. Tada cipele od antilopa ne bi dolazile u obzir, mada sam čuo za patent kišobrana koji se montira oko struka. Mogao bih da plačem i kao slap planinskog brzaka, ali u tom slučaju bih morao da pazim da me ne zadesi sudbina one devojke iz Viskonsina koja je isto tako plakala kao slap pa joj je losos uskočio u oko i otplivao uzvodno na mreščenje.

**YESTERDAY,
THERE WAS A RIVER
HERE. I HAD TO
BUILD A NEW BRIDGE.
NOW I'M FINE.**

©FUTRO

Jednom mi je jedan čovek obučen komplet u tamno odelo, belu košulju i tamnu kravatu, bosih nogu, usred bela dana, nasred ulice, dok je sunce bilo navrh neba, a senke tačno ispod nas, rekao da ne postojimo. Rekao je da je ovo sve samo san i da se budimo onda kada umremo. Još mi je rekao da vreme može da teče unazad, po potrebi. Po čijoj potrebi? – pitao sam se ja, a on je nastavio da svako od nas ima svoj nivo kroz koji prolaze drugi, ukrštaju se sa nama i odlaze dalje kroz svoj san. Došlo mi je da ga upitam šta se dešava kada se probudimo, odnosno kada umremo, ali nisam hteo da ga nerviram, ipak je bio ćelav i na mišićavom vratu su mu već nabrekle žile kucavice. Onda je rekao kako je on imao oca koga je dva puta video, jednom pre i jednom posle očevog buđenja, odnosno smrti. Razgovarali su, reče, kao da se otac nikada nije ni probudio, odnosno ovo drugo. Nije mi bilo jasno, pa sam instinktivno raširio beonjače u neverici. Ipak sam ga iznervirao. On je dreknuo da sam glup i nastavio da priča kako je sasvim moguće da će oca još neki put videti, u zavisnosti od toga kada je ko od njih dvojice zaspao, a kada se probudio. A majka? – pitao sam. Majka je dobro, rekao je, još spava. Onda mi je stavio šake na ramena, pogledao me pravo u oči i blago pitao: A tvoji? Kako su?

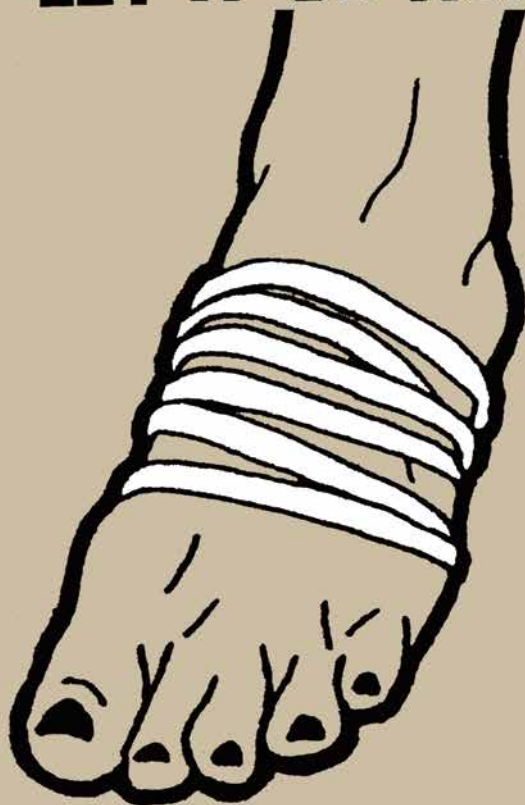

Portrait of the Sun (from behind)

©FUTRO

Nije mu trebao budilnik. Svako jutro kada bi otvorio oči, na digitalnom satu je pisalo 04:55. Na sivom ekranu, dve tačke između sati i minuta palile bi se i gasile u ritmu koji bi ga terao da se što pre podigne. Budio se uvek ležeći na stomaku, kompletno nag. Glava mu je bila okrenuta nadesno, pravo prema satu. Onda bi se podigao u sklek i sišao sa kreveta kao sa gimnastičke sprave. To mu je davalo osećaj da je i dalje u formi. Onda bi odšetao pravo do dnevne sobe, stao ispred velikog ogledala i odmah počeo da radi vežbe razgibavanja. Nema ničeg boljeg od samačkog života, pomislio bi dok se ogledao u svojoj besprekorno zategnutoj celini. Drugo ogledalo ga je čekalo u kupatilu dok bi se tuširao i brijač, treće u kuhinji dok bi pravio napitak od limuna, tople vode i keltske soli, pa četvrto opet u kupatilu dok bi prao zube, peto dok bi se oblačio i šesto, sigurnosno, u liftu. Tek tada bi se otisnuo iz zgrade u još jedan blistav dan. Ali jutros je bilo drugačije. Probudio se u istom položaju, na satu je bilo isto vreme, ali kada se podigao u sklek, čaršav je ostao zalepljen za njegovo nago telo. Pomislio je da je elektricitet, pa je uradio još jedan sklek, pokušavajući nekako da odvoji čaršav. Pokušao je još jedan, pa još jedan, pa još deset, pa još pedesetak sklekova i već je počeo da se znoji. Pomislio je kako je dobro ponekad vežbati ovako, odmah u krevetu. Čaršav je i dalje bio zalepljen za njega, sad već malo vlažan od znoja, ali neodvojiv. Uradio je još ko zna koliko sklekova, odbijajući se uvis od dušeka dok je čaršav lebdeo oko njega. Noge nije mogao da spusti na pod jer su se i one zalepile za čaršav. I tada ga je obuzeo nepodnošljiv osećaj nemoći. Tako bespomoćan, primirio se u prvobitan položaj i pogledao u sat. U tom trenutku je zazvonilo. Bilo je tačno 5.00. Oči su mu se razrogačile i instinktivno je okrenuo glavu na drugu stranu. Tamo ga je sačekao pospan pogled njegove žene koja se lagano okrenula na drugu stranu i uzdahnula: – Gde ćeš ti ovako rano? Probudićeš dete...

**I LOST MY DREAM
TODAY. I FIND IT VERY
DIFFICULT TO LIVE WITHOUT
IT. I HOPE IT GETS BACK
SOME DAY, AND WHEN
IT DOES, I'LL TIE IT
TO MY FOOT AND NEVER
LET IT GO AGAIN.**

©FUTRO